
ПРАВЕДНИКИ

Слободян Василь Севастьянович (1891-1948)
Слободян Марія Владиславівна (1889-1984)
Гудова (Слободян) Галина Василівна (1919-2007)
Слободян Наталія Василівна (1923)
Катрищенко Олександр Григорович
Михальська
Мельник Іван Терентійович
Гульчак Олександр
Гульчак Ганна
Добровольський Олександр Феофанович (1912-1986)
Збрищак Галина Савівна

ВРЯТОВАНІ

Яворська (Зусман) Марія Михайлівна (1910-1971)
Яворський Леонід Олександрович (1929)
Яворський Віталій Олександрович (1937-2004)
Яворська Валентина Олександрівна (1941)

Сім'я Яворських була змішаною за національністю. Чоловік, Олександр Мойсейович, був українцем, його дружина, Марія Михайлівна Зусман – єврейка. У них було троє дітей: Льоня, Віталік і 6-місячна Валя. О.М. Яворський працював в одному з київських видавництв разом з Василем Севастьяновичем Слободяном.

Батько Марії, Михайло Юхимович Зусман, до революції вчився в Германії і не вірив, що культурні німці здатні на злодіяння. Це погубило його самого і його дружину Єлизавету Львівну. Вони були розстріляні в Бабиному Яру.

У перші ж дні окупації Марія з трьома дітьми, боячись сусідів по будинку на вул. Франко, 20, переїхала на вул. Караваєвську, 25 (нині – Л.Толстого). Проте і тут залишатися було небезпечно. Допомогла сім'я Слободян. Василь Севастьянович, його дружина Лідія Владиславівна і їх донька Галина погодилися дати підтвердження, що Марія Яворська – українка. Треба було зібрати десять таких свідчень. На це, ризикуючи життями, погодилися Олександр Георгійович Катрищенко, його бабуся – Михальська, двірник Іван Терентійович Мельник, швець Олександр Гульчак і його мати Ганна Гульчак, а також Добровольський Олександр Феофанович і Збрищак Галина Савівна, які хрестили дітей Марії.

Одного разу всю сім'ю вночі відвели до гестапо: хтось повідомив, що раз по батькові Олександра Яворського «Мойсейович» – значить, він єврей. Проте вдалося, показавши Біблію, довести, що це ім'я біблейське. Заарештованих відпустили, але всі, хто дав невірні свідчення про національність Марії, готувалися до гіршого. На щастя, німці далі в перевірці не заглиблювалися.

Так сім'я Яворських і дочекалася приходу Червоної Армії.

Всім, причетним до їх порятунку, 2002 року присвоєні звання «Праведник Бабиного Яру».